

Будь ласка, використовуйте бібліографічні описи, щоб цитувати або посилатися на цей матеріал:

Письменний В.В. Зміна акцентів податкової політики в Україні на сучасному етапі державотворення / В.В. Письменний // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації: зб. тез доповідей Сьомої міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, 25–26 лют. 2010 р., м. Тернопіль. – Ч. 2. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – С. 174–176.

або

Pysmennyi, V.V. (2010). Zmina aktsentiv podatkovoi polityky v Ukraini na suchasnomu etapi derzhavotvorennia [Changing in emphasis of tax policy in Ukraine at the present stage of state building]. Proceedings from: *Soma mizhnarodna naukovopraktychna konferencija molodykh vchenykh «Ekonomicznyj i socialjnyj rozvytok Ukrainy v XXI stolitti: nacionaljna identychnistj ta tendenciji ghlobalizaciji» – The Seventh International Scientific Conference of Young Scientists «Economic and Social Development of Ukraine in the XXI Century: National Identity and Globalization Trends»*. (pp. 174–176). Ternopil: Ekonomichna dumka [in Ukrainian].

Письменний Віталій
Тернопільський національний економічний університет

ЗМІНА АКЦЕНТІВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

На сучасному етапі державотворення податкова політика знаходиться на роздоріжжі та потребує прийняття нестандартних рішень. Адже від вибору стратегічних векторів її реалізації залежить не тільки стабільність функціонування податкової системи, а й достатність фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку держави. При цьому безпрецедентні наслідки загальносвітової фінансово-економічної кризи й без того погіршили незадовільний стан податкових відносин в Україні. Зокрема, такі її атрибути як падіння життєвого рівня населення, збільшення безробіття, зростання інфляції негативно позначились в суспільстві та загальмували подальший розвиток реального сектору економіки, що призвело до зменшення обсягу податкових надходжень. Таким чином, зміна акцентів податкової політики дасть змогу, з одного боку, реанімувати податкові відносини, а з іншого – втілити в життя економічні та соціальні програми. Щоправда, в період послаблення в Україні традицій демократичного врядування без консолідації зусиль з боку законодавчої і виконавчої гілок влади досягнути цього буде практично не можливо.

Відтак не викликає жодного сумніву те, що податкова політика в нашій державі має набути яскраво вираженого фіскального забарвлення. При цьому дана теза звучить не як декларативний політичний лозунг, а як заклик до дії. Адже потенціал податкової системи сьогодні далеко не вичерпаний і потребує адекватних заходів уряду та парламенту для досягнення основної мети податкової реформи – створення ефективної податкової системи, що забезпечує сприятливі умови для ведення бізнесу, здійснення інвестицій, зростання споживчого попиту на внутрішньому ринку за одночасного динамічного збільшення сукупних податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів [1]. Як показує зарубіжний досвід, фіскальні орієнтири податкової політики виступають чи найважливішим фактором функціонування податкових систем у державах з демократичним поступом в майбутнє. Мова не йде про надмірне податкове навантаження на суб'єктів господарювання, а радше про забезпечення балансу між дохідною і видатковою частинами бюджету.

Важливу роль у формуванні податкової політики на сучасному етапі українського державотворення відіграло розроблення Хартії податкових відносин, Стратегії податкової

реформи та Концепції реформування податкової системи України, що стали лейтмотивом зміни її фіскальної спрямованості. Зокрема, в них заслуговують на увагу положення щодо розширення бази оподаткування, підвищення граничних розмірів податкових ставок, досягнення оптимального рівня податкового навантаження та зміни принципів надання податкових пільг. Щоправда, згадані документи мають декларативний характер, оскільки, незважаючи на їх ухвалення, позиція держави щодо реалізації податкової політики практично не змінилася. Більше того, упродовж останніх років не було внесено жодних конструктивних змін у нормативно-правове поле нашої держави, які б піднесли на вищий щабель ідеологію податкових відносин. Натомість через відсутність діалогу між законодавчою та виконавчою гілками влади, а також небажання шукати компромісу податкова політика в Україні залишається осторонь суспільного життя.

Зважаючи на низку проблем, характерних для податкової системи нашої держави, слід виокремити ключові напрямки реалізації податкової політики в найближчій перспективі:

- розширення бази оподаткування та поширення реального податкового навантаження на платників, котрі практикують ухилення від оподаткування;
- вирівнювання умов оподаткування шляхом використання податкових пільг виключно як знаряддя проведення соціальної, інвестиційної та структурної політики;
- розподілення податкового навантаження за галузями економіки для мінімізації негативного впливу справляння податків на інвестиційну привабливість регіонів;
- зменшення вартості податкового адміністрування з урахуванням необхідності досягнення збалансованості між обсягом податкових надходжень і витрат;
- уникнення невиправданого втручання податкових органів в діяльність суб'єктів господарювання шляхом автоматизації процесу податкових перевірок;
- поліпшення масово-роз'яснювальної роботи для формування позитивної громадської думки щодо податкової політики держави;
- впровадження інституту громадського контролю за сплатою податків, що сприятиме залученню представників громадськості до оскарження дій податківців.

Таким чином, акценти податкової політики в Україні мають бути докорінно змінені. Чи не найважливішу роль у цьому контексті має відгравати Податковий кодекс України як правова основа податкової системи держави з демократичними орієнтирами розвитку. Незважаючи на суперечливі положення його окремих статей, даний нормативно-правовий документ має забезпечити визначення єдиних правил функціонування податкової системи як для платників, так і податкового апарату держави. Це дасть змогу створити в нашій державі стабільну податкову систему, забезпечити комплексний підхід до регулювання податкових відносин й оптимізувати структуру дохідної та видаткової частин бюджетів усіх рівнів.

Література:

1. Концепція реформування податкової системи України. – Режим доступу: <http://leasinginukraine.com/ua/leasing/base/?pid=645>.